

بسمه تعالی
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی کرمانشاه
دانشکده بهداشت
گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت
قالب نگارش طرح درس
✽✽✽✽✽✽✽✽✽✽

عنوان درس: بهداشت مادران و کودکان

مخاطبان: دانشجویان ترم چهارم کارشناسی پیوسته بهداشت عمومی

تعداد و نوع واحد: ۲ واحد نظری

سهم استاد از درس: ۱ واحد نظری

زمان ارائه درس: شنبه ها ساعت ۴-۲

مدرس: دکتر فاطمه رجعتی (دانشیار گروه آموزش بهداشت و ارتقای سلامت، دانشکده بهداشت)

ساعات پاسخگویی: در سامانه نوید هر هفته

زمان ارائه: درسامانه نوید به صورت هفتگی

درس پیش نیاز: ندارد

نیمسال دوم ۹۹-۱۴۰۰

شرح درس:

آشنایی با کلیات و چگونگی مراقبت های کمی و کیفی مادران و کودکان آشنا شده و روند رشد و تکامل کودکان، عوامل موثر بر آن و راه های پیشگیری از اختلال در سلامتی، رشد و تکامل و مرگ و میر کودکان و مادران.

اهداف کلی

۱. آشنایی با کلیاتی در مورد بهداشت مادر و کودک
۲. آشنایی با چگونگی مراقبت های مادران و کودکان پس از زایمان (کمیت، کیفیت و اجزا مراقبت)
۳. آشنایی با رشد و تکامل کودکان و عوامل موثر بر آن و توان تشخیص چگونگی و روند رشد و تکامل
۴. آشنایی با عوامل موثر و خطرزا در سلامت مادر و کودک و راه های پیشگیری از آن
۵. آشنایی با عوامل موثر در مرگ کودکان و مادران و راه های پیشگیری از آن

اهداف ویژه جلسات به تفکیک هر جلسه

جلسه اول: بیمارستان دوستدار مادر، نوزاد طبیعی شاخص ها و ویژگی ها

در پایان دانشجو باید قادر باشد

۱. اهداف کلی و اختصاصی نهضت بیمارستان های دوستدار مادر را شرح دهد.
۲. اصول و چارچوب بیمارستان دوستدار مادر را خلاصه نماید.
۳. نمره آپگار نوزاد را محاسبه نماید.
۴. در مورد مراقبت های لازم از نوزادان پس از تولد تصمیم گیری نماید.

جلسه دوم: نوزاد نارس، در معرض خطر و اقدامات مداخله ای برای آنان

در پایان دانشجو باید قادر باشد

۱. کودکان در معرض خطر را شناسایی نماید.
۲. نوزادان کم وزن به هنگام تولد را از نوزاد سالم تمییز دهد.
۳. نوزاد نارس را از سایر نوزادان تشخیص دهد.

۴. نوزادانی که نسبت به سن به دنیا آمدن کم وزن هستند را تعریف نماید.
۵. علل و عوامل موثر بر تولد نوزادان کم وزن را شرح دهد.
۶. اقدامات مداخله ای مستقیم و غیر مستقیم در کاهش بروز نوزادان کم وزن را توصیف نماید.
۷. نوزادان را از نظر زردی بررسی نماید.
۸. شیرخواران زیر دو ماه را از نظر زردی ارزیابی نماید.

جلسه سوم: عوامل تعیین کننده رشد و تکامل شاخص های آن

دانشجو در پایان باید قادر باشد

۱. تعریف رشد و تکامل را از یکدیگر تمایز دهد.
۲. عوامل تعیین کننده رشد و تکامل را تقسیم بندی نماید.
۳. شاخص های اندازه گیری رشد را نام ببرد.
۴. عوامل موثر بر میزان وزن کودک را نام ببرد.
۵. شاخص های اندازه گیری رشد را برحسب سن کودک تا ۸ سالگی باز گو کند.
۶. میزان کالری توصیه شده به ازای کیلوگرم وزن بدن (RDA) از بدو تولد تا ۸ سالگی بیان نماید.
۷. زمان رشد دندان ها و عوامل مرتبط با آنرا توضیح دهد.

جلسه چهارم: پایش رشد ۱

دانشجو در پایان باید قادر باشد

۱. توزین کودک و رسم منحنی رشد و فواصل آنرا بداند.
۲. اهمیت پایش رشد را بشناسد.
۳. کارت پایش رشد و صدک های مرتبط با آن را شرح دهد.
۴. نحوه رسم منحنی رشد یک کودک را انجام دهد.
۵. انحراف از رشد طبیعی را تقسیم بندی و هریک را شرح دهد.
۶. تاخیر رشد و انواع آن را بر اساس شاخص های آنترپومترى توضیح دهد.

جلسه پنجم: پایش رشد ۲ و تکامل

دانشجو باید قادر باشد

۱. عواملی که سبب ایست یا افت وزنی شیرخوار می شود را بشناسد.
۲. شاخص های سوء تغذیه در کودکان را تقسیم بندی کند.
۳. تقسیم بندی واترلو در سوء تغذیه کودکان شرح دهد.
۴. پارامترهای تکامل را نام ببرد.
۵. مراحل تکامل کودک را از بدو تولد تا انتهای ۷ سالگی توصیف کند.
۶. نقش تغذیه ای شیرخوار را تا یک سالگی تشریح کند.

جلسه ششم: ترکیبات و خواص شیر مادر

دانشجو در پایان باید بتواند

۱. ارزش تغذیه ای شیر مادر را برحسب مواد معدنی آن بیان کند.
۲. جنبه های ایمونولوژیک شیر مادر را بیان کند.

۳. فاکتورهای ضدالتهاب شیر مادر را شرح دهد.
۴. چگونگی تغذیه نوزاد با شیر مادر را بیان کند.
۵. نقش هورمون‌ها در تولید و جاری شدن شیر را بیان نماید.

جلسه هفتم: شیردهی در شیرخواران و نوزادان

دانشجو در پایان باید بتواند

۱. وضعیت درست پستان گرفتن نوزاد را بتواند تشخیص دهد.
۲. نکات مهم در شیردادن را به نوزاد شرح دهد.
۳. اقدامات مهم در موفقیت شیردهی را توضیح دهد.
۴. مزایای شیردهی مربوط به کودک را بیان کند.
۵. مزایای شیردهی مربوط به شیر مادر را بیان نماید.
۶. نشانه‌های کاذب ناکافی بودن شیر مادر و علائم هشدار دهنده را وصف کند.
۷. روش‌های دوشیدن شیرو ذخیره و نگهداری آن را بیان نماید تغذیه مادر شیرده را به طور خلاصه بیان کند.
۸. تغییر ترکیبات شیر مادر در طول شیردهی و در طول زمان بیان کند.
۹. از شیرگرفتن نوزاد و مسائل مربوط به آن را به خوبی طبقه بندی نماید.

جلسه هشتم: ارزیابی، طبقه بندی، و درمان کودک بیمار ۲ ماهه تا ۵ ساله

در پایان قادر باشد

۱. .
۲. در مورد مشکل سئوالات لازم را بپرسد.
۳. از نظر نشانه‌های خطر آن را بررسی و تصمیم گیری نماید.
۴. کنترل کودک از نظر کم وزنی را طبق منحنی رشد انجام دهد.
۵. اقدامات قبل از ارجاع را بتواند طبق چارت انجام دهد
۶. درمان کودکان مبتلا به اسهال را بر حسب طبقه بندی موجود بداند.
۷. تغذیه تکمیلی و دوره‌های آن را در کودکان خلاصه نماید.
۸. توصیه‌های تغذیه ای در هنگام بیماری و سلامت را بشناسد.

جلسه نهم: غربالگری و آزمون‌های تشخیصی

در پایان دانشجو باید قادر باشد

۱. مفهوم غربالگری را تعریف نماید.
۲. هدف غربالگری را توصیف کند.
۳. غربالگری و آزمون‌های تشخیصی را از هم تمایز دهد.
۴. معیارهای غربالگری را بیان کند.
۵. غربالگری پاپ اسمیر را تشریح و شرایط آنرا برای زنان توصیف کند.
۶. خودآزمایی پستان و نحوه انجام آن را در زنان تشریح نماید.

منابع:

۱. بارداری و زایمان ویلیامز، ویراست بیست و چهارم، سال ۲۰۱۴، ترجمه دکتر بهرام قاضی جهانی و روشنگ قطبی، انتشارات گلبن ۱۳۹۷
۲. بهداشت مادر و کودک، سوسن پارسای، پروانه رضا سلطانی، انتشارات سنجش چاپ هشتم، ۱۳۹۴
۳. آخرین دستورالعمل‌های کشوری مادران و کودکان

روش تدریس: «سخنرانی تعاملی»، یادگیری مشارکتی، آموزش مجازی»

رسانه های کمک آموزشی: «استفاده از شبکه های مجازی ، سامانه نوید»

سنجش و ارزشیابی

ساعت	تاریخ	نمره	روش آزمون	آزمون
	هر جلسه کلاس	۵	پرسش و پاسخ، انجام تکالیف محواله و کويز	تکالیف کلاسی
	۹۹/۱/۲۸	۳	آزمون کتبی و ارائه تکلیف در سامانه نوید به شکل حل مساله	آزمون میان دوره
		۱۲	آزمون کتبی	آزمون پایان دوره

مقررات درس و انتظارات از دانشجو:

از دانشجویان محترم انتظار می رود:

- ۱- به طور منظم و دقیق در سامانه نوید کلاس ها را پیگیری نمایند.
- ۲- در فعالیت های کلاسی و فعالیت های یادگیری که در سامانه نوید آمده است شرکت نماید.
- ۳- در هر جلسه پاسخ گویی به کويز های تعیین شده را داشته باشد.
- ۴- از منابع و کتب و مقالات معتبر علمی برای پاسخ گویی به سئوالات طول جلسات استفاده نمایند.

بسمه تعالی

جدول زمانبندی درس

روز و ساعت جلسه: شنبه ها ساعت (۱۶-۱۴)

وسيله کمک آموزشی	روش تدریس	مدرس	موضوع درس	جلسه
اسکایپ + سامانه نوید	بحث گروهی و سخنرانی تعاملی	دکتر فاطمه رجعتی	بیمارستان دوستدار مادر، نوزاد طبیعی شاخص ها و ویژگی ها	۱
اسکایپ + سامانه نوید	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	نوزاد نارس، در معرض خطر و اقدامات مداخله ای برای آنان	۲
اسکایپ + سامانه نوید	یادگیری مشارکتی	دکتر فاطمه رجعتی	عوامل تعیین کننده رشد و تکامل شاخص های آن	۳
اسکایپ + سامانه نوید	کلاس وارونه، بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	پایش رشد ۱	۴
اسکایپ + سامانه نوید	یادگیری مشارکتی	دکتر فاطمه رجعتی	پایش رشد ۲ و تکامل	۵
اسکایپ + سامانه نوید	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	ترکیبات و خواص شیر مادر	۶
اسکایپ + سامانه نوید	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	شیردهی در شیرخواران و نوزادان	۷
اسکایپ + سامانه نوید	کلاس وارونه و بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	ارزیابی، طبقه بندی، و درمان کودک بیمار ۲ ماهه تا ۵ ساله	۸
اسکایپ + سامانه نوید	سخنرانی تعاملی و بحث گروهی	دکتر فاطمه رجعتی	غربالگری و آزمون های تشخیصی در زنان	۹